

da sta se brata O. istega večera vina prenapila in da sta sovražila Franca Žg. Morala je tedaj vedeti, da se bode vsled njenega hujskanja in izročitve nevarnega orožja prej kot ne doprineslo grozno dejanje. Druge, direktne namere pa ni treba; in če je zatožena nameravala pobitje Žg., potem se ni samo poboja sokrivo storila, timveč doprinesla je še kaznjivejši hudodelstvo.

Trditev pritožbe, da pri poboju ni mogoče govoriti o nameravanem provzročeni in o zavestni pripomoči, ker je pri poboju na pobitje obnreni namen izključen, izvira iz tega, da se je popolno prezrlo, da je pri pobojih hudobno dejanje, katero se je provzročilo, ali pospešilo, jedino le sovražni napad, katerega smrtonosni vspeh ne sme nameravan biti niti po hujskači in pomočniku, niti po neposrednem zločinci. — — —

Forum contractus in dokaz njegov.

(Odločba višje sodnije graške od 10. novembra 1880, št. 11824, po kateri se je potrdila razsodba okrajne sodnije v Ribnici od 20. avgusta 1880, št. 4374.)

J. L. iz G., okraja ribniškega, je pred c. kr. okrajno sodnijo v Ribnici na tožni poti pozval M. P. iz D., okraja metliškega, da naj mu poplača posojila 100 gld. c. s. c.

Pristojnost (kompetenco) sodnije ribniške je opravičeval s tem, da je toženi pri prejemi posojila govoril sledeče besede: Čez štirinajst dni bom, ali po pošti sam poslal, ali bom pa sam prišel, ali bo pa moj sin sam prinesel plačilo.

Toženi je pobijal kompetenco sodnije v Ribnici, ter se izgovarjal tudi s tem, da je posojilo sicer njemu v roke ali za tretjo osebo odšteto bilo.

C. kr. okr. sodnija v Ribnici je z razsodbo od 20. avgusta 1880, št. 4374, tožnika zavoljo nepristojnosti takoj in brez dopuščenja kakega dokaza odbila. To razsodbo je višja sodnija z odločbo od 10. novembra 1880, št. 11824, iz prvosodnijskih razlogov popolnoma potrdila. Ker se je sumarično obravnavalo, moral se je tožnik podvreči, brez da je najvišji sodnik o stvari govoril. — Razlogi prvega sodnika. Toženi, ki ima svoj domicil v metliškem okraju pobija kompetenco te sodnije. V zmislu § 43. jurisdikcijske norme je toraj tožnik zavezan, da dokaže dejanja, iz katerih

bi izvirala na pogodbo se opirajoča pristojnost te sodnije. Njegovi v tem obziru ponudeni dokazi pa ne zadostujejo. Toženemu v dokaz kompetence naložena glavna prisega bi namreč prehitela meritalno razsodbo, ker bi se morala dopustiti o besedah: čez štirinajst dni bom, ali po pošti sam poslal, ali bom pa sam prišel, ali bo pa moj sin sam prinesel plačilo.

Če je naprimer toženi posojilo v istini zasé, in ne za družega, kakor sicer trdi, prejel, vendar pa povrnitve loco G. ni obljubil, bi omenjene glavne prisega z dobro vestjo nikdar odložiti ne mogel, ker bi iste besede v prisežni formuli, katere se tičejo sodnijske kompetence pač s prisego zanikati smel, nikdar pa ne istih, katere izključljivo njega samega kot dolžnika imenujejo.

Razločitev momentov, ki bi opravičevali tukajšno kompetenco, od onih, ki obsegajo priznanje dolga, v omenjenih besedah ni mogoča. Drugača sestava prisežne formule pa ni dopuščena, ker je tožnik pristojnost te sodnije jedino le z zgorejšnimi besedami opravičeval.

Toženi, ki je glavno prisego v konečnem svojem odgovoru sprejel, moral bi se v zmislu §. 36. sum. postopanja k ti prisegi obsoditi. Ali prišel bi s svojo vestjo v težko zadrego in če bi ne prisegel bi iz tega še ne sledilo, da je ta sodnija kompetentna. Tudi potem bi se še vedno lahko pripetilo, da bi v glavni stvari sodbo govoril nekopotentni sodnik. —

Vknjižba servitut in realnih bremen.

(K §. 12. zakona od 25. julija 1871, št. 95. držav. zakonika.)

(Najvišega sodnijskega dvora dunajskega določba od 23. septembra 1880, št. 10799, s katero se je nadsodnijska odločba od 26. maja 1880, št. 5969, po katerej je bil odlok okrajne radoljške sodnije od 23. svečana 1880, št. 926. odstranjen, potrdila.)

Okrajna radoljška sodnija je z odlokom od 23. svečana 1880, št. 926. vknjižbo zastavne pravice na korist komanditni družbi „Chemische Fabrik Goldschmieden Loewig & Comp.“ pri Jurij Odarjevem posestvu pod rekt. št. 988. zemljiščnih knjig graščine radoljške (ad Herrschaft Radmannsdorf) dovolila in izvršila.

Ta vknjižba zastavne pravice se je dovolila v varstvo „stvarne ali rečne pravice“ do neomejenega kopanja in prostega pridobivanja vseh, kakor koli imenovanih ilovic in drugih koristnih mineralov, nahajajočih se v Jurij Odarjevih zemljiščih; katero „stvarno ali rečno pravico“ si je omenjena komanditna družba kot pravna naslednica po Edvardu Loewig-u na podlagi kupnega pisma od 4. julija 1869 in izjave od 27. prosinca 1880 prisvojevala.

Opiraje se na zapoved §. 96. zemljišnokjižnega zakona, ki zemljišnokjižnega sodnika tesno na prošnjo, po stranki izrečeno, navezuje; opiraje se na to, da se je v tem slučaju odločno za vknjižbo brezpogojne zastavne pravice v varnost „stvarne ali rečne pravice“ prosilo; in opiraje se na §. 14. že omenjenega zakona, vsled katerega se zastavna pravica samo v varnost s številkami določenega zneska vknjižiti sme, je visoka c. kr. nadsodnija v Gradci odlok prvega sodnika pokončala, ter z odločbo od 26. maja 1880, št. 5969, prošnjo komanditne družbe „Chemische Fabrik Goldschmieden Loewig & Comp.“ odbila.

Visoki c. kr. najviši dvor dunajski je potem iz razlogov drugega sodnika nadsodnijsko odločbo s svojo določbo od 23. septembra 1880, št. 10799, potrdil. —

Meja sodnikove oblasti v oficijoznem postopanju.

(K §. 7. cesarskega patenta od 9. avgusta 1854, št. 218, derž. zakonika.)

(Odločba nadsodnije graške od 21. avgusta 1879, št. 8074, po kateri se je odlok okrajne sodnije logaške od 17. junija 1879, št. 5549, potrdil.)

M. M. je v svoji oporoki imenovala glavnega dediča svojo vnukinjo A. H., in sicer sè sledečo substitucijo: „če pa bi A. H. pred 24. letom, ali tudi pozneje v prostem stanu (im ledigen Stande) umrla, substitujiram ji petero otrok svojega sina A. M., i. t. d. . . .“

A. H. se je pred svojim 24. letom omožila, ter potem takoj prosila, da naj se ji zapuščina v neomejeno last prepusti. V svoji vlogi je prošnjica trdila, da je omenjena fidejkomisarična substitucija vsled njene možitve po §. 615. o. d. z. ugasnila, ker se mora ta substitucija po volji zapustnice tako interpretirati, da se poudarja

jedino le pogoj „smerti v prostem stanu“. Čas smrti, in posebno tudi dosega 24. leta, pa nimata nikakega vpliva.

Ali substituirani dediči so nasprotno trdili, ter poudarjali dosego 24. leta: substitucija ugasne še le tedaj, kadar bode A. H. dopolnila svoje 24. leto. Če pa se je prej omožila, nima to nikačega pomena.

Ker se stvar suče krog prepirnega pravnega vprašanja; ker je v §. 7. cesarskega patenta od 9. avgusta 1854, št. 208. drž. zakonika, sodniku naloženo, da se z določilom v nepravdnih stvareh prehiteti ne sme, temuč da mora v slučajih, v istem §. naštetih, ali postavno, natančno obravnavo dopustiti, ali pa stranke na pravdo pot zavrniti; ker se toraj vprašanje, je li predstoječa substitucija ugasnila ali ne, v oficijoznem postopanju rešiti ne sme, in ker prošnjica 24. leta dopolnila še ni — je c. kr. okrajna sodnja logaška z odlokom od 17. junija 1879, št. 5549, prošnjice vlogo odbila.

Oziraje se na prvega sodnika razloge in opiraje se na to, da med strankama prepirna interpretacija M. M-ve oporoke določilo o prepirnih, privatnih pravicah involvira, katero določilo se pa v oficijoznem postopanju izreči ne sme — je c. kr. nadsodnja graška prvosodnijski odlok z odločbo od 21. avgusta 1879, št. 8974, potrdila.

Ali so slovenske razsodbe sodnijam dovoljene ali ne.

Slavna c. k. okrajna sodnja v Kamniku izdala je sledeči nadsodnijski intimat:

Z. 9710

III. 501/1880

An

Peter Keber zu Handen Dr. Pirnat

in Stein.

Das hohe k. k. Oberlandesgericht in Graz hat in der in possessorio summarissimo verhandelten Rechtssache des Peter Keber durch Dr. Pirnat gegen Josef Mazovic und Andreas Jančigai, wegen Besitzstörung, über Rekurs des Zweitgeklagten Andreas Jančigai gegen den diessgerichtlichen Erkenntnissbescheid ddto. 1. Oktober 1880, Z. 6854 in der Erwägung, dass die in slovenischer Sprache erfolgte Hinausgabe und Abfassung des Erkenntnissbescheides vom

1. Oktober 1880 Z., 6854 dem bei den Gerichten dieses Oberlandesgerichtssprengels aufrechten Bestände der deutschen Amtssprache und insbesondere den Bestimmungen der hohen Justizministerial-Erlässe ddt. 15. März 1862, Nr. 865 und vom 5. September 1867, Nr. 8036 und 8396, welche den Gebrauch der slovenischen Sprache bei den Gerichten dieses Oberlandesgerichtssprengels regeln, um so weniger entspricht, als dieser Erkenntnissbescheid die in deutscher Sprache gepflogenen Verhandlungen vom 7. Juni und 5. August 1880 in slovenischer Sprache erlediget, den bezogenen Erkenntnissbescheid dahin zu beheben befunden, dass dem k. k. Bezirksgerichte aufgetragen werde, die in slovenischer Sprache ausgefertigten Parien desselben von den Parteien abzuverlangen, den Erkenntnissbescheid in der deutschen Amtssprache auszufertigen, den Parteien zuzustellen und das weitere gesetzliche Amt zu handeln.

Hievon werden sämmtliche Parteien in Folge der herabgelangten hohen obergerichtlichen Verordnung vom 22. Dezember 1880, Z. 13364 in die Kenntniss gesetzt.

Zugleich werden Herr Dr. Pirnat, dann die Geklagkten aufgefordert, zu Folge dieser Verordnung die slovenischen Erkenntnissparien sofort anher vorzulegen.

K. k. Bezirksgericht Stein am 28. Dezember 1880.

(Podpis)

Mi smo tiskali nemški tekst, da bralcem nijedna nijansa te prevažne odločbe prikrita ne ostane.

Iz jurističnega stališča moramo omenjati le toliko, da so omenjeni, justičnega ministra ukazi nameravali pospešiti slovensko uradovanje pri sodnijah in da bi to uradovanje, da li so se omenjeni ukazi točno izpolnjevali, drugače razvito bilo, kot pa je sedaj.

Če pa so ti ukazi rabi slovenskega jezika napravljali kake zapreke, tako so iste zapreke poginile pod vplivom velevažnega zakona od 21. decembra 1867, št. 142 drž zakonika. Ta zakon, ki je med stebri državne ustave, določuje namreč, da ima vsak narod pravico, trjati razvitje svojega jezika; in da uživajo vsi jeziki enakopravnost v uradih in javnem življenji.

Proti nadsodnijski odločbi pritožile sta se obe stranki, in mi bodemo ob svojem času, ko nam dospe v roke najvišega sodnijskega dvora določba, o ti stvari še govorili.

Dr. I. T.